Oslo, 18. september 2026

Innspill: NOU 2026:6 Den nye velferdskommunen

Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) er paraplyorganisasjonen for frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner i Norge. Vi representerer 106 ulike barne- og ungdomsorganisasjoner, med til sammen rundt 750 000 medlemskap under 26 år. Våre organisasjoner er medlemsbaserte og demokratiske, og drives av og for ungdom. LNU takker for muligheten for å gi innspill til NOU 2026: 6 Den nye velferdskommunen.

LNU støtter utvalgets forståelse av at fremtidens velferd må utvikles i samspill mellom kommuner, innbyggere, sivilsamfunn, ideelle aktører og næringslivet. Barne- og ungdomsorganisasjonene er en viktig del av dette samspillet. De skaper møteplasser, tilhørighet, mestring, demokratiopplæring og lavterskel fellesskap for barn og unge i hele landet. For at organisasjonene skal kunne bidra over tid, må kommunene sikre stabile, tilgjengelige og forutsigbare rammer. Det handler særlig om tilgang til egnede lokaler, gode støtteordninger og reell involvering av frivillige organisasjoner i kommunale prosesser.

LNU anbefaler

- Barn og unge og deres organisasjoner må få reell innflytelse på samfunnsoppdraget for framtidens velferd.
- Det praksisnære programmet og skaleringsfondet må være tilgjengelige for prosjekter der frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner er likeverdige partnere.
- Organisasjonenes deltakelse i samskapingsprosesser må finansieres og tilpasses deres frivillige kapasitet.
- Frivilligheten skal supplere offentlige tjenester, ikke erstatte kommunens ansvar for lovpålagte og universelle tilbud.
- Kommunene bør som hovedregel tilby frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner gratis tilgang til egnede og universelt utformede lokaler.
- Staten og kommunene må støtte utvikling og oppgradering av organisasjonseide møteplasser.
- Tilskuddsordninger bør være flerårige, samordnede og enkle, med rapporteringskrav som står i forhold til støttebeløpet.
- Kommunene må etablere faste og tilgjengelige kontaktpunkter med lokale barne- og ungdomsorganisasjoner.

Barne- og ungdomsorganisasjonene må omfattes av de nye virkemidlene

LNU støtter ambisjonen om et langsiktig samfunnsoppdrag for framtidens velferd. Skal samfunnsoppdraget lykkes med forebygging, deltakelse og sterke lokalsamfunn, må barn og unge og deres organisasjoner være en tydelig del av både utviklingen og gjennomføringen.

Det praksisnære programmet og det nasjonale skaleringsfondet må være tilgjengelige for samarbeid der frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner deltar som likeverdige partnere.

Det må også være mulig å finansiere organisasjonenes deltakelse, slik at samarbeid ikke forutsetter omfattende ubetalt administrativ innsats.

Barn og unge må få reell innflytelse

Tiltak som skal forme framtidens lokalsamfunn og velferdstjenester, må utvikles med barn og unge, ikke bare for dem. Kommunene må sørge for tidlig, tilgjengelig og representativ medvirkning fra barn og unge, også gjennom deres egne organisasjoner. Medvirkningen må skje før viktige valg og prioriteringer er tatt, og deltakerne må få informasjon om hvordan innspillene deres er fulgt opp og resultatet av prosessen.

Ungdomsråd er en viktig kanal, men kan ikke alene representere bredden av barn og unges erfaringer og organiserte interesser. Kommunene bør derfor også involvere barne- og ungdomsorganisasjoner og legge til rette for at unge tillitsvalgte faktisk kan delta, blant annet gjennom hensiktsmessige møtetidspunkter, tilgjengelig informasjon og dekning av nødvendige kostnader.

Lokaler er en forutsetning for deltakelse

Tilgang til lokaler er en av de mest grunnleggende forutsetningene for frivillig aktivitet. For mange barne- og ungdomsorganisasjoner er det avgjørende å kunne bruke skoler, fritidsklubber, kulturhus, idrettsanlegg og andre kommunale bygg til møter, kurs, øvinger, arrangementer og demokratiske prosesser. Når lokaler er dyre, utilgjengelige eller tilgang gis etter uforutsigbare kriterier, rammer det særlig små organisasjoner, nye lokallag og grupper med unge tillitsvalgte.

Kommunene bør som hovedregel stille egnede kommunale lokaler gratis til disposisjon for frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner. Lokalene må være tilgjengelige på tidspunkter som passer frivillig aktivitet, være universelt utformede og ha forutsigbare regler for bruk. Det bør være lett å finne informasjon om hvilke lokaler som finnes, hvordan de kan bookes, hvilke regler som gjelder, og hvem organisasjonene kan kontakte ved behov. Digitale bookingsystemer må være enkle å bruke og mulige å benytte også for unge under 18 år.

Staten og kommunene må også anerkjenne organisasjonseide bygg som en del av den lokale velferds- og møteplassinfrastrukturen. Virkemidlene bør derfor kunne støtte rehabilitering, universell utforming, sikkerhetstiltak og energieffektivisering i bygg som brukes til frivillig aktivitet for barn og unge.

Forutsigbare rammevilkår gir mer aktivitet og bedre samarbeid

Utvalget peker på behovet for langsiktighet, samordning og bedre virkemidler for samskaping. Dette er også avgjørende for barne- og ungdomsorganisasjonene. Mange drives av unge frivillige med begrenset administrativ kapasitet. Korte frister, fragmenterte støtteordninger, detaljerte rapporteringskrav og store forskjeller mellom kommuner gjør det vanskeligere å planlegge aktivitet og bygge stabile lokallag.

Kommunene bør derfor utvikle mer forutsigbare støtteordninger. Det innebærer flerårige tilskudd der det er mulig, enkle søknads- og rapporteringsprosesser, tydelige kriterier og god dialog med organisasjonene. Kravene må stå i forhold til støttebeløpet, slik at

organisasjonene kan bruke mest mulig tid på aktivitet for barn og unge og minst mulig tid på administrasjon.

Når kommuner inviterer frivillige organisasjoner inn i utviklings- og samskapingsprosesser, må det følge ressurser med deltakelsen. Unge frivillige og små organisasjoner kan ikke forventes å bidra i omfattende møter, utredninger, prosjektutvikling og rapportering uten økonomisk og praktisk støtte. Finansieringen bør kunne dekke koordinering, frikjøp, reise, tilgjengelighetstiltak og oppfølging i organisasjonene.

Samskaping må bygge på organisasjonenes egenart

LNU understreker at frivillige organisasjoner ikke må forstås som reservekapasitet for kommunale tjenester. Barne- og ungdomsorganisasjonenes viktigste bidrag er egenorganisert aktivitet, demokratisk deltakelse, fellesskap og muligheten til å påvirke eget lokalsamfunn. Den unge frivilligheten har en betydelig egenverdi, og skal supplere offentlige tjenester, ikke erstatte kommunens ansvar for lovpålagte og universelle tilbud.

Kommunene bør etablere faste og tilgjengelige kontaktpunkter med lokale barne- og ungdomsorganisasjoner. Dette mener vi skjer best gjennom frivillighetsråd, ungdomsråd eller andre arenaer der organisasjonene kan gi innspill til planer, prioriteringer og regler som påvirker aktiviteten deres. Arenaene må være relevante og lagt opp slik at unge tillitsvalgte faktisk kan delta og informasjonen må være enkel å forstå og sette seg inn i.

Avslutning

Den nye velferdskommunen må bygge på sterke lokalsamfunn og gode vilkår for deltakelse. Barne- og ungdomsorganisasjonene bidrar allerede til forebygging, inkludering, demokrati og fellesskap. Skal kommunene lykkes med å mobilisere samfunnets samlede ressurser, må de sikre organisasjonene praktiske og økonomiske rammer som gjør frivillig aktivitet mulig.

Med vennlig hilsen

Ragnhild Bjørkum Vassbotn
Generalsekretær

Jakob Øvensen Aanderaa
Styreleder